B i b l i o t e k a „ A g o r a”

knjiga 167

Naslov originala:

فيصل السويدي

القرية التي حلقت فوقها الملائكة

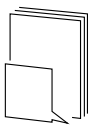

منحة الترجمة

Translation Grant

صندوق منحة الشارقة للترجمة

Sharjah Translation Grant Fund

This publication has been translated with the assistance of the Sharjah International Book Fair's Translation Grant Fund

Copyright © 2018, Al Arabi Publishing and Distributing, Egypt

Copyright © 2024, za srpski jezik, za Srbiju i Crnu Goru, AGORA

Ova publikacija se u celini ili u delovima ne sme umnožavati, preštampavati ili prenositi u bilo kojoj formi ili bilo kojim sredstvom bez dozvole autora ili izdavača, niti može biti na bilo koji drugi način ili bilo kojim drugim sredstvima distribuirana ili umnožavana bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač po odredbama zakona o autorskim pravima.

FAJSAL EL SUVAJDI

POD KRILIMA ANĐELA

Roman

Preveo
Predrag Šaponja

AGORA

Posveta

Aprila 1990, dok je moj otac obavljao večernju molitvu u džamiji, našu kuću u Šardži je zahvatio užasan požar. Milošću Božjom, majka i ja smo uspeli da pobegnemo iz plamena koji je gutao skoro sve na svom putu. U vreme te nesreće, imao sam manje od godinu dana i o tome su mi pričali deset godina kasnije.

S nepokolebljivom verom u anđele čuvare, posvećujem ovu knjigu onom anđelu koji je, Božjom promisli, rukovodio spasavanjem naše male porodice. Da nije bilo te božanske intervencije, ne bih napisao knjigu koja je sada pred cenjenim čitaocima.

PRVI DEO

AUTOBIOGRAFIJA SELA

PRVO POGLAVLJE… MANJE ILI VIŠE

Imao je zapanjujuću sposobnost da iz najgorih ljudi izvuče najbolje, a iz zlih duhova da dobije apsolutno najbolje. Osim toga, postojao je samo u mašti.

Ovaj hvalospev je inspektor Džaber čuo tokom jedne rutinske istrage. I do poslednjeg daha te će mu reči ostati zaključane u sećanju, poput belega utisnutog u potiljak žaračem.

NEOBJAVLJENA NOVINSKA VEST O SELU

U jednoj naprednoj državi Persijskog zaliva, naglo se razvijao grad čiji su krajnji delovi dosezali do obronaka planina. U naboru jedne od tih planina ugnezdilo se seoce od nekoliko stotina stanovnika, šarenolika mešavina starijih i mlađih ljudi.

Muškarci iz sela isticali su se bujnim brkovima i gustim bradama, te skoro identičnim načinom odevanja. Da pružimo primer (argumentacije radi, ili zbog mašte), kada bi neko od stanovnika sela počinio zločin, svedok iz drugog sela bi otišao u policiju da prijavi incident. Dežurni inspektor bi ga tada zamolio da opiše „kriminalca" i svedok bi mu pružio sledeće detalje:

Osoba srednje visine, solidno građena, širokih ramena, grubih ruku, prodornog pogleda, gustih brkova i neuredne brade, u belom ruhu i šarenom turbanu…

Po opisu brkova, dežurni inspektor bi mogao da izda nalog za hapšenje 70% muškaraca iz sela!

---

1 Ovaj izveštaj je prvobitno trebalo da izađe 2014. u kulturnom dodatku lokalnog časopisa. Izveštaj je trebalo da se završi pitanjem o značenju imena sela, sa simboličnim nagradama za najbolje odgovore. Međutim, zbog uređivačkih problema, urednik je rešio da izveštaj pohrani u fioku. Nekoliko godina kasnije, tokom popisa arhive, on ga se setio i, razmišljajući da li da ga objavi, otkrio je da informacije iz izveštaja nisu više relevantne.

Puni sirove snage i krepki, ovi muškarci su ostavljali dojam kao da su odvaljeni od tih istih planina što okružuju selo. Kao što kaže poslovica, „ljudska bića su nusproizvod svog okruženja". I doista, ti seoski muškarci, snažni, krepki i grubi, izgledali su kao isklesani iz stena ili sišli s oblaka. Behu prisni pratioci neba i potomci oblaka, isto kao i lavovi i tigrovi što davno tumaraše okolinom.

Koliko god da se centralna vlada iz glavnog grada uporno trudila, stopa pismenosti među ženama u selu nije bila veća od 20%, iako se većina od njih rodila tokom 1990-ih, pa i kasnije.

Uprkos protoku vremena, većina žena je i dalje čuvala nasleđene običaje. Nikada nisu izlazile iz kuće, a da ne zaodenu makar i najskromniji pokrivač preko glave i tradicionalnu burku ispod koje bi se nazirale izvezene haljine sa staromodnim i šarenim motivima u geometrijskim oblicima, koji daleko od toga da su predstavljali bilo kakvu sliku. Ako bi nekoj ponestalo namirnica, bez ikakvog zazora bi uveče otpešačila kod susetke da pozajmi kesicu soli ili čašu šećera, ne hajući za gubitak statusa, privid modernosti ili nebodere na razdaljini od samo nekoliko kilometara koji su se nadvijali nad njima. Ove žene su na prvo mesto stavljale svoju intimu, održavale su osećaj međusobne bliskosti i rušile granice među sobom. Što se tiče izveštačenosti grada, odavno su mu pljunule u lice.

Svaka žena iz sela starija od trideset godina imala je pušku napunjenu mecima. Oružje nikada ne bi ispuštale iz kanom iscrtanih ruku dok bi išle u bakalnicu ili kod susetke na udobno večernje ćeretanje. Beše to dobropoznati prizor, a puška pouzdano društvo tih žena, čak i kada bi navraćale po decu u zgradu škole, koja se sastojala iz dva dela, za dečake i devojčice, koja je služila i kao obdanište i kao srednja škola, a u njoj su uglavnom predavali nastavnici iz prestonice. Fenomen puške u ruci ponajviše se objašnjavao strahom ovih žena od raznih životinja koje bi lutale planinama, kao što su strvinari i druge ptice grabljivice, hijene, vukovi i lisice. Obično bi se videlo kako strvinari nadleću selo ili šetaju po tlu, stapajući se sa planinskim okruženjem i stanovnicima sela, kao da

pripadaju jednoj porodici; ipak, preporučivao se oprez. Još više nemira bi unosila pojava čudnog stvorenja sličnog šakalu, sa neobičnom kombinacijom nogu jelena i sovinih očiju, koje su meštani nazivali *mahbus*. Iako tu zver već neko vreme niko nije video, glasine o njenom postojanju su privlačile ornitologe koji su postavili nekoliko kamera po okolini, u nadi da će snimiti nešto za akademske časopise, pa bi tako stvorenju mogli dati i naučno ime. Posle nekoliko godina bezuspešnog praćenja, naučnici su konačno digli ruke i otišli.

Naoružane seoske žene behu savršeno spremne da se uhvate u koštac sa svakim uljezom, iako bi se retko koji bandit usudio da hara po selu s takvim zadivljujućim ratnicama.

Konzervativne i religiozne, dežmekaste i štedljive, ove žene behu sasvim zadovoljne skromnim penzijama svojih muževa, koji su je najčešće zaradili kao pozornici u glavnom gradu, ili mesečnom pomoći koje su dobijale od vlade. Sa svoje strane, i muškarci su isto tako bili zadovoljni svojom sudbinom i nisu težili nečem višem.

Selo se uvek osećalo na karakterističnu miomiris smole agara. Ko god bi se približio selu, doživeo bi gotovo mistično iskustvo, kao da ga mirisni večernji povetarac zapahne dahom srodnih duša što su zakoračile u široka prostranstva drugog života.

Ovo selo karakterisao je snažan osećaj jedinstvenosti, pri čemu broj „1" nije imao nikakve veze sa takmičenjem. U ovom selu, sve je bilo pojedinačno: jedna džamija, renovirana 2012, jedan konak, jedna policijska stanica na krajnjem obronku planine, jedna bakalnica, jedan abadžija, jedan berberin, jedan kasapin i jedno groblje. Tim lokalima je upravljala grupa ljudi sa planine koja je naglašavala kako nemaju nikakve veze sa gradom tako što na svoje radnje nisu kačili nikakve natpise. Pošto one nisu imale zvanično ime, supruga bi prosto poslala muža da donese mleko od Nasera ili da prođe pored Ajše i uzme kafu u zrnu na putu do kafedžinice.

U ovom selu nije se razgovaralo o fudbalskim klubovima Barselona ili Juventus, niti o dobitnicima Oskara, bankovnim računi-

ma milijardera, ceni sirove nafte tipa brent, sekti Boko Haram, pobedi demokrata na izborima, Bolivudu, rang listi tenisera, nominacijama za Bukerovu nagradu, uraganima sa ženskim imenima, šumskim požarima, novim avio-kompanijama, padu akcija, klicama po kvakama i tržnim centrima ili verifikovanju tviter naloga. Umesto toga, razgovor bi se vrteo oko pada proizvodnje jaja, rođenja novog jareta, kupovine novog jarca, hvatanja sove ili pojave vuka u blizini. Prosto rečeno, razgovori seljaka behu ograničeni samo na njihove vlastite poslove. Takođe su uživali i u raspravama o bolestima i lekovima propisanim obolelim članovima zajednice, ili o nečijem gubitku pamćenja i tradicionalnim tretmanima, poput utiskivanja vrelog gvožđa na bolno mesto. Važna tačka u raspravama bili su i problemi sa bubrezima, želucem, srcem, venama, debelim crevom, leđima, kolenima, udovima i praktično bilo kojim drugim organom. A najpopularnije teme, od kojih se seljaci nikada ne bi umorili, behu razgovori o budućim brakovima, praćeni zadovoljnim smeškom, od srca izrečenim lepim željama, blagoslovima, pozdravima i molitvama za bračni par.

U ovom selu, deca su podizana iz perspektive zajednice kao jedno pojedinačno biće. Kada bi bila nestašna, mlađima se govorilo: „Oni to tako ne rade"; kada bi dospeli u iskušenje da prekrše društvene norme, adolescente bi ukorili sa: „Oni se time ne bave". Kao rezultat, mladi bi odrastali ne otkrivši nikada na koga su se odnosile zamenice „oni", niti „ko" je „koga" kažnjavao. Tim je rečima sudbina bila da ostanu zamenice ispod kišobrana apstraktnih gramatičkih termina.

Starije generacije behu dobro upućene u religiju. Iako nepismeni, većina muškaraca i žena je od detinjstva napamet učila delove Kur'ana u džamiji Kutab. Takođe su imali elementarna znanja iz aritmetike i poznati im behu stihovi iz arapske poezije, što su takođe učili u džamiji, čije je zdanje preko stotinu godina stajalo u selu. Godinama je o džamiji brigu vodio niz *šejhova*, islamskih svetih ljudi, obično seoskih staraca, mada je i nekolicina bila iz drugih gradova. Pripadnici te generacije takođe behu znani

po oštrom vidu i bistrom pamćenju, verovatno u skladu sa okrepljujućim vazduhom i ničim uzburkanom jasnoćom duha i misli. Većina njih imaše izuzetnu sposobnost maštanja, u srodstvu sa širokim pogledima na horizont u koji bi zurili i tišinom noći kroz koju bi svakog meseca plovio pun Mesec, poput stikera koji bi zgrabila ljudska ruka i prebacila na mobilni telefon. Seljaci su, štaviše, veoma uživali u udaljenosti od gradske vreve i uronjenosti u prirodu. Išli su za zvezdama i tragovima, oslanjali su se na belege prirode, nesvesni svega što pružaju gugl mape.

Pošto još nije bilo uličnih svetiljki, kada bi se na selo spustila tama, ono bi podsećalo na pozorišnu scenu osvetljenu mesečinom. U nepomičnosti i spokoju noći oživela bi zemlja. Noćna stvorenja bi izlazila iz jazbina i bez straha se odavala svojim aktivnostima dok bi prigušena svetla lampi sijala u kućama seljaka. Zraci tih svetiljki podsećali bi na mekane trepavice devojčica, nežne poput majki, dok se kupaju u pospanom selu.

Pre nego što je nova generacija došla na svet, doselilo se nekoliko porodica različitog porekla. Pomogle su seoskoj trgovini tako što su otvorili nekoliko prodavnica u kojima su radili muški članovi porodice, dok su žene pomagale seoskim ženama prilikom porođaja, koristeći lakše i savremenije metode u poređenju sa postojećim praksama. Ženske pridošlice su takođe posedovale i bizarne moći predskazivanja budućnosti, na koje su seljaci gledali s nelagodom i sumnjom.

Jedna od najstarijih žena iz sela, H. A. A. o ovom vremenu je govorila kao o mračnom periodu iz istorije sela, pošto ga je povezivala sa uznemirujućim sećanjima i amajlijama. Ona je ispričala sledeće:

„Imala sam četrnaest godina, uobičajena starost za udaju u to vreme. Ja sam, zapravo, pomalo kasnila za rođakama. Na jednom poselu ugleda me jedna došljakinja. Zagleda se u moje levo oko, onda promrmlja neke nerazgovetne reči. Potom, saopšti mi dobru vest da ću uskoro postati nevesta. Uz prepredeni osmeh, šapnu mi u levo uho da ću troje izneti samo do sedmog meseca, a sledećih